



Riktlinje

För besök, fotografering och
videoupptagning på röstmottagningsställen



Herrljunga
kommun

Dokumentinformation

Diarienummer: VN-2024-00031
Fastställt: Valnämnden 2022-06-15 § 34
Senast reviderad: Valnämnden 2022-06-15 § 34
Giltig till: Tills vidare
Dokumentansvarig: Administrations- och kommunikationschef

Innehållsförteckning

Inledning	4
Gällande rätt	4
Röstmottagarnas och valadministrationens ansvar	4

Inledning

Röstningsförfarandet och rösträkningen är en offentlig förrättning vilket innebär att vem som helst kan besöka ett röstmottagningsställe och en lokal för rösträkning och då fotografera eller filma.

Vissa undantag kan förekomma i byggnader där det bedrivs en viss typ av verksamhet exempelvis inom vården.

Riktlinjen beslutas av valnämnden och gäller på samtliga av kommunens röstmottagningsställen.

Gällande rätt

Den preliminära rösträkningen i vallokal, valnämndens preliminära rösträkning och länsstyrelsens slutliga rösträkning är enligt 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § respektive 13 kap. 1 § vallagen (2005:837) offentliga förrättningar. Det innebär att vem som helst får besöka och bevaka röstmottagningen och rösträkningen. Att allmänheten får röra sig i lokalen under uppsikt av någon röstmottagare kan däremot inte, enligt Valprövningsnämnden, i sig anses som en begränsning av offentligheten.

Enligt 3 kap. 1 § regeringsformen (1974:152) utses riksdagen genom fria, hemliga och direkta val. Att valen är hemliga innebär att väljare inte är tvungna att visa eller informera andra om hur hen ämnar rösta eller har röstat. Den som besöker, fotograferar eller filmar på ett röstmottagningsställe får inte riskera att avslöja valhemligheten eller störa ordningen. Den som besöker ett röstmottagningsställe får inte genom fotografering, filmning eller på annat sätt störa väljare eller det pågående arbetet. Den som stör ordningen på röstmottagningsställe kan ombedjas att upphöra med störningen eller att tillfälligt lämna lokalen om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen.

Det finns inget generellt förbud mot att fotografera eller filma i val- och röstningslokaler. Förbud mot fotografering och filmning kan dock förekomma på vissa platser för röstmottagning, exempelvis inom vården med stöd av skyddslagen (2010:305) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I samband med fotografering eller videoupptagning måste dock gällande regler om offentlighet och sekretess samt skydd av personuppgifter följas.

Bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning har till syfte att skydda grundläggande fri- och rättigheter, särskilt enskildas rätt till skydd av personuppgifter, är tillämpliga även ifråga om kamerabevakning. Det är som huvudregel inte tillåtet att kamerabevaka på en plats dit allmänheten har tillträde om det är möjligt att utan svårighet identifiera enskilda individer genom ansiktsigenkänning, kropps rörelser, gångstil och liknande.

Allmänheten har inte rätt heller att besöka andra platser, exempelvis plats där valmaterial förvaras eller där registrering sker, i samband med den slutliga rösträkningen.

Röstmottagarnas och valadministrationens ansvar

Röstmottagare, rösträknare och övriga funktionärer som deltar vid rösträkning ska i utbildning informeras om vilka rättigheter som följer av att röstmottagningen och rösträkningen är en offentlig förrättning. Det ska i utbildningen för röstmottagare göras tydligt att det i samband med röstmottagning eller rösträkning kan förekomma fotografering eller videoupptagningen på platsen.

Av 8 kap. 4 § vallagen framgår att röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället. Den som finns i lokalen eller i ett utrymme intill lokalen ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Det är därför röstmottagarnas ansvar att säkerställa att valnämndens riktlinjer för besök, fotografering och videoupptagning på röstmottagningsställena i Herrljunga kommun efterlevs. Vid oordning i samband med rösträkning kan röstmottagare be den som stör att upphöra med detta eller be den som stör att lämna lokalen. Blir det sådan oordning i lokalen att den inte kan avstyras får röstmottagningen tillfälligt avbrytas. Vid behov kan även polis tillkallas. Röstmottagare ska iaktta objektivitet vid utförandet av sitt uppdrag. Att vara objektiv betyder att vara saklig och opartiskt i sitt utövande av uppdraget.

Valsamordnare ansvarar i samverkan med valnämnden och ordförande i respektive vallokal för att utse lämplig plats i respektive lokal från vilken allmänheten kan iaktta röstmottagning och rösträkning med möjlighet att filma och fotografera utan risk att röja valhemligheten eller på annat vis störa ordningen. Platsen ska ge allmänheten en reell möjlighet att iaktta vad som sker ifråga om rösträkning och bedömning av rösternas giltighet vid visst bord eller vid vissa moment i proceduren. Den som besöker rösträkning ska uppmanas att bära besöksbricka för att få tillträde till platsen. Besökaren har dock alltid rätt att vara anonym och av besöksbrickan framgår därför endast att personen i fråga är "gäst" och närvarar i lokalen i syfte att bevittna röstmottagningen eller rösträkningen.

Valsamordnare ansvarar för att förbereda information till besökare om den plats i respektive lokal som utsetts som lämplig. Informationen tillhandahålls genom att en eller flera röstmottagare i respektive lokal utses för att möta besökare, dela ut besöksbrickor och hänvisa den som vill fotografera eller filma till särskilt utsedd lämplig plats i lokalen.